73

DEO OPTIMO MAX.

UNI ET TRINO,

VIRGINI DEI-PARÆ, ET S. LUCÆ
Orthodoxorum Medicorum Patrono.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS manè diſcutienda in Scholis Medicorum, die Jovis vigeſimo-octavo menſis Januarii, anno Domini M. DCC. LI.

M. CAROLO GEILLE DE SAINT LEGER, Doctore Medico, Præſide.

An homini maturo ſeneſcere, & ultimùm mori, tam naturale, tam ineluctabile ſit; quàm adoleviſſe, & maturuiſſe?

I.

HOMO *natus de muliere, brevi vivens tempore, repletur multis miſeriis.* (Job. 14. 1.) Fames, ſitis; caloris frigoriſque vices; morborum inviſa cohors, incommoda pauciora ſunt, quibus humana cruciatur infirmitas. Mentem exagitant affectus inordinati, verſant in modum tantò ſæviorem, quò mens corpore ſuperior. Laboribus jactatum aſſiduis, hominem excipit lenta canities, inſtantis à tergo mortis prænuncia. Genus Iapeti diceres proſperos ibi portus con-

tigiſſe; mors ubi proxima; malis finem datura eſt. Verùm audax omnia perpeti ruit per vetitum & nefas. Gravis annorum pondere ſenex incuſat barbariem immitis *Atropos.* Indocilis mori, paciſcitur quodcumque volueris aliud. *Debilem facito manu, debilem pede, coxâ: tuber adſtrue gibberum, lubricos quate dentes. Vita dum ſupereſt, benè eſt.* Non defuerunt, grandævis adeò pronum eſt inſanire, qui circulatorum ludificati fraudibus, vanarum artium, auro cariorem, redimebant opem, quâ lethum à cervicibus propulſarent ἀθάνατοι. Sparſæ hinc incantamenta, vulgatæ artes Medææ; penes quas & lucis & umbræ fabulabantur imperium. An Agyrtis ſolum, an primævis ſapientiæ cultoribus abſurda hæc placuerint, noſtrum non eſt definire. Aſclepiadarum è gente nonnulli, quibuſdam in plantis longævitatem antiquitùs fortè repoſuerunt. Sub primis apud nos Pyrotechniæ primordiis, ipſam immortalitatem adeptam jactabat artificum vaniloquentia. Quas dum captat vulgus fallacias, Immortalis Harveius oculo ſubjicit circulum ſanguinis. Sed proh dolor! De invento ſtatim atque renunciatur orbi medico, non inferioris notæ viri collaborant, ſtrophis ut fidem verboſis faciant. Quippe ſomniarunt, quòd ſi beneficio circulationis, ægrotanti vel effeto affunderent homini, vegeti ſanguinem animalis; redintegraretur decumbenti ſanitas, ſeniori juventus florida. Quid pluribus immorer? Auræ vitalis appetitus impotens, quibuſvis illudat *quorum ſtultitia quæſtus impudentia eſt.* Sapiet qui, probè gnarus non ſolâ ſanguinis intemperie, ſed & majori ſolidorum vitio mortem ſuccreſcere; vitam affirmaverit (ſi tamen annis ingraveſcere datum eſt) deſcribi circulo, quo peracto, moriendum. Sapiet, qui tales in corpore cauſas mirabitur, unde certis legibus incedant adoleſcentia, ætaſque virilis; quarum decrementum, ſenectam; quies porro mortem adſciſcat.

> Mecæn. apud Senec. Epiſt. 101.
>
> Phædr. l. 1. Fab. 14.

II.

SUBSTANTIÆ duplicis conſortio factum hominem vivere nemo negaverit, quamdiu mens & corpus modo qualicumque agunt in invicem, ab invicem patiuntur. Babylonios fruſtra tentâris numeros, ſcire ſi quæſieris vitale quodnam vinculum ſubſtantiis interſit adeò diſparibus. Nunquam fallax experientia, unum hoc docuit, ſingularem affectum animæ conditioni determinatæ corporis individuum ire comitem. Mentis ergo mutationes, imò vitæ mortiſque cauſas, oportet uno quæramus in corpore. Jam verò (*a*) *corpus humanum conflatur ex fluidis & firmis*; *docet Anatome.* (*b*) *Microſcopia* iterum, *injectiones*, *vulnera minima*, *medicamenta veſicantia*, *atrophia*, *exſiccatio*, *docent ſolida noſtra comparata cum humoribus*, *valde pauca haberi.* Scilicet in fluidis germen eſt ſolidorum, quæ ſuâ in origine certè liquida ſunt. Quod autem futurum eſt exinde diſcrimen; in contactum, in quietem, cohæſionem, figuram refundendum, clamat αὐτοψία. Opus quidem Anthropogeniæ; primis ab initiis exploratu difficillimum eſt; imò fortè nunquam erit inconcuſſum quânam arte fiant prima embryonis delineamenta: veruntamen ab illo penè ipſo temporis articulo, quo vitæ inſufflatur halitus, fœtum ad uſque perfectum; conſtanti patuit experimentorum fide, partes homuncionis quaſcumque firmas è fluidis ſingulatim emergere. Illarum igitur primigenia rudimenta ſunt, ultimæ ſolidæ fluidorum moleculæ; ſin minùs innatantes humoribus (*c*) particulæ terreſtres, inſtar atomorum, ſimpliciſſimæ; corpus unde compingi primùm, in quas ultimò reſolvi, calcinatione docemur, aut putredine. Binas ergo fingatur atomos juxta ſe quieſcere; quæ interim ſi cohæreant interpoſito glutine; nudo vel invicem contactu quandoque ſocientur; ſimpliciſſima ſurgit exinde fibra, qualem ratio potiùs, quàm

> (*a*) Boerhaa. Inſt. Med. n. 39.
>
> (*b*) Idem ibid. n. 440.
>
> (*c*) Schreib. apud D. Hall. Inſtit. Comm. t. 3. p. 637.

ſenſus attingit. Simplicium (*d*) parallelo fibrarum ex ordine, ſimplex iterum naſcitur membrana, quæ, ſi revolvatur, cylindrum exit in minimum, è quo partes demum organicæ fabrefiunt. Quâ nimirum ſapientiâ, motûs in gratiam & flexilitatis, infinitæ numero corpus ſolidum diſtingunt machinulæ, quas inter decurrit humor irrequieto gradu profluens; eâdem ſanè coaleſcit pars omnis organica capillamentorum faſciculis, involucro ſingulo, necnon intermedio liquore diſcretorum. Inde certa partis cujuſlibet flexilitas, prona mobilitas; ſpontanea quin imò ductilitas. Recentia namque corpuſculi ſolida ſingula, totidem tubuli ſunt in quos impelluntur humores. Tenella porro filamentorum ſtamina vi fluidorum diſtrahenti, in promptu eſt quàm facilè debeant obſequi. Humores interim, ubi primùm coercentur, frictum ad latera vaſis inter movendum oportet patiantur: repetitis comminuantur ictibus: craſim longè diverſam induant. Quid plura? Jugi tum circumductione, tum acceſſione, miſcelâque adventantis materno de corpore ſanguinis, purpureum in laticem, in liquores tandem hominis inquilinos omnes convertantur neceſſum eſt. Nullus autem ibit inficias, humores abſolutum poſteaquam attigerunt gradum elaborationis, à benignâ tum demum indole deficere; ideóque blandus alter affundi poſtulat, qui contemperet priorem vergentem alioquin in infenſiſſimum alkali. Sed & ſolidorum damna nihilò feciùs ſarciri planum eſt. Niſu quippe fluidi, ſuperficiem vaſorum internam diſtractum iri, ſenſim ſine ſenſu abradendas tenues particulas, manet indubitatum. Corpus itaque vix dum omnium compos organorum, citò deſtrueretur ipſa vi vitæ; particulæ nî ſuccederent abraſarum vicariæ. Animalis ergo vita cancellis hiſce concluditur, liberè moveri, deperdere, refici. Horum tandem unumquodque aliter & aliter obtinet, pro diversâ vitæ periodo.

(*d*) De Goeter. apud D. Haller. ibid.

III.

CORPORA *noſtra, quò propiora primæ ſuæ origini, eò plus excreſcere*, cogit firmarum diſtractilitas obſequioſa partium; cogit exſuperantia fluidarum, facili negotio convertibilium in ſuccos omni dote alibiles. Quid aliud præſtabit etenim vaſorum repagulis coercitus humor, niſi ut ab interioribus undique depellat extrorſum, fines vaſorum ultimos? In id autem collineant vires ita præſentis efficaciæ, ſtatim ut penſitanti pro rato ſit, ullâ certiori momentorum energiâ ſanè vix obtinendum hujuſmodi finem. Cor ſcilicet ubi primùm incipit ſalire, quantùm ſanguinis thalami capiunt, impetu magno trudit in vas conicum ſimul & elaſticum, liquore quin imò jam ante turgidum. Præterquamquod autem unda prior ponè conſequenti moræ fit; convergens fabrica canalis, impedimento longè majori eſt progreſſioni, projecti cæteroquin ſummâ velocitate ſanguinis. Hic ergo moræ quoniam impatiens, acceptam à corde vim integram ab ingreſſu ſtatim exeret vaſis in latera, quæ cedant illico, majorem in circulum ſe duci patiantur æquum eſt; mox autem fluido renitantur incumbenti, coerceántque cavo iterum anguſtiori. Nullus intereà patet ad cor adſcenſus. Demptâ parte pauciſſimâ quæ ſub ipſâ depreſſione regreditur., ſygmoideæ refluxum negant valvulæ. Negat arteria ſe coarctans à maximâ in minorem, niſu ſuccedente, diametrum. Humor itaque vaſorum fines præterlabetur ultimos, vim ſuam impendens in longitudinem, quæ ducetur in majus, effectu tantò quidem obſequentiori, primâ quòd ætate cor micat multò frequentiùs; contractio eſt iterum, cæteris paribus, omnium maxima. Cohæſionem huc adde ſolidorum perfectè minimam, erit utique pauciori cum renixu inſita vis impellens efficaciſſima; proindéque major quæ ſit unquam futura, vaſorum elongationis neceſſitas. Quòd autem, ineunte vitâ, laxiori vi-

Boerhaa. inſt. Med. 466.

culo cohæreant ſolida, millenis etſi comprobari poſſit argumentis, punctum omne feret adducta firmarum è fluidis emerſio. Rigiditatis etenim cauſas inter principes, jure quidem aſſignantur particulæ terreſtres, quæ poſteaquam factæ denſiores, majori ſuperficie ſe tangunt immediatè, ſe ſe validiùs invicem attrahunt, quàm ut dimoveantur arietantis humoris ictibus. Primis autem vitæ temporibus rara admodùm terra eſt: intervallis atomi differunt luxuriantibus uberiori glutine, quod ſe duci facilè patitur in omnem loci differentiam. Verùm non ſatis eſt inveniſſe cauſas, unde corpus producatur in longius. Non invaleſceret; quin potiùs periclitaretur exinde ſalus mortalium, ſingularis niſi conflueret humor aptus reficere natum à motu detrimentum. Fibris namque tenerioribus, ubi contigerit eâ vi diſtendi, quæ major ſit elementorum attractione mutuâ, diſtabunt illorum exinde termini; ſolvetur tractus ſolidorum, inani relictâ, vel debiliori ſaltem cavitate, quâ ſenſim ſine ſenſu latiori factâ, vis vitæ citò fatiſceret. Ineſt quidem humoribus unde reſtituatur, diducendo quod avulſum eſt. Verùm haud multò poſt, ab horis nimirum aliquot exinde marceſcet ros, unde ſcaturit illa regenerandi facultas. Fluida nempe, nutritiis dum ſic exhauriuntur partibus, perſiſtente motu tandem putreſiunt. Quod omnem extra controverſiam factum eſt, periculo jejunantium in quibus urina ſudorque fætent ab abſtinentiâ paulò diuturniori, ipsáque innocens alioquin anima olet graviſſimè. Fons alter itaque pleniori cornu debuit ferre ſuppetias. Sed alimentorum in aſſumptione ſufficiens ſubſidium præſto eſt. In infante coctionis organa nunquam feriantur: in fœtu quidem actuoſa minùs; ſed reſtauratione minùs iterum indiget fœtus, utpotè quieſcens utero; paucioribus itaque damnis obnoxius. Intereà tamen à matre traducitur in prolem, ingens copia ſuccorum, abundè qui redimant atoniam ventriculi. Maternum in corpus hi licet apti jam concreſcere, formicâ nihilò majorem ne fœtum offendant, atteruntur uteri colatoriis, uſque dum (a) *paſta* tranſeant in ſpeciem *amylaceæ*, quæ primis à conceptu temporibus, calore motúque facta ſemper fluidior, homuncionis molliuſculos operâ facili fingitur in artus. Illi ſtatim atque conſiſtentiâ, ſitu, numero, formam hominis referunt, (b) ſubit liquor alter, paucos unde poſt menſes, fœtus in molem aſſurgat adeò portentoſam. Scilicet innatat humori lymphatico concreſcibili verè nutritio, qui tramite quidem obſcuro, per poros Chorii bibulos ex utero trahitur; fiſtulis inde ſorbetur inhaliantibus, quæ concavam intra ſuperficiem hiantes Amnii, profundunt ibidem, quo fœtus victitat, blandi ſaporis ſubſalſum laticem, ſero ſanguinis quàm proximè ſimillimum. Fœtus ergo non mirum quòd ſolis novem menſibus eâ proficiat ratione quali, ſi pergeret annis increſcere ſingulis, intra breve tempus terrarum orbem experiretur anguſtum. Verùm infans anno primo longè minùs proficit; minùs augetur iterum annis ſuccedentibus, adeò ut à vigeſimo, ad quintum vigeſimum, paucis admodùm unciis increſcat. Cauſa eſt in promptu. Parciori cibo dum alitur, ſubeunt excretiones, inexperta priùs diſpendia, quæ partem alimentorum demunt potiſſimam. Aër, onus inſuetum, toto reprimit pondere vim extrapellentem vaſa, quæ minùs in longum, magis autem in capax ampliari oportet. Ergo latera minorum ad invicem apprimunt; anguſtant cavitatem, delent. Unde corpori robur additur quidem, at ſimul accedit incremento renixus eò validior, quòd in diem cedunt momento, fluida. Creſcit tamen infans, & quia lacte, tum à lacte cibis copioſè veſcitur euchymis, ultro vertendis in gelatinam; & quia vix primùm à paſtu temperat, dormitat uſque dum excitet altera menſæ neceſſitas. At pueritiam ſi ſemel attingit, mille modis exercet muſculos. Longâ in arundine equitare amans, ſaltitat;

(a) Boerhaa. inſtit. Med. n. 675.

(b) Id. ibid. n. 582.

corpus huc & illuc agit; gaudet, iraſcitur; adeóque liquores inæqualiter omnino circumduci, perſpicuum eſt: majora interim vaſa nimis juſtò repleri; lateralia comprimi rurſum & occalleſcere, quæque iterum adoleſcente puero, jam jam futura ſunt longè pauciora. Vel enim muſarum ſacris indulgere juſſus eſt, duris vel laboribus admovere manum; quæ licet in annos tractu longo differant, impræſentiarum eò coincidunt, ut corpus fluidis, pro ſuo cuíque jure, defraudent partibus. Advolat exinde pubertas, genus trahens omne cupidinum. Menſas alter dapibus onerat. Alter Iaccho venas ut ſemper inflatus heſterno, ſpirituoſis ardet inebriari liquoribus. Maxima pars, eheu! Veneri litat maturiùs. Totidem de cauſis terræ major obtinet ratio: areſcunt humores, eò uſque diſpereunt, ut non ampliùs ſolidis prævaleant, nec ultra reſiſtentiam à corde protrudantur. Vis effræna libidinum ponit celeriùs quidem incremento metam. Juvenis attamen imberbis moderatè corpus exercens, in cibo temperans, vitam perfectè cælibem agat abſtemius; beatâ gaudeat animi tranquillitate, &c; terminus tandem futurus eſt, quo ſcilicet, expreſſo per compreſſiones arteriarum aqueo principio, gluten magnâ parte ſiccabitur; adeòque quod hæret oſſibus, eò uſque ſolidabitur, ut extremis oſſium Epiphyſes adnatæ tandem in oſſa tranſierint. Quo quidem in ſtatu punctum eſt, ubi jam cor haud ſufficit extendendis ultra ſolidis.

IV.

PERFECTUS homo, ad omnes alacer vitæ functiones, annis tametſi videatur conſtare ſibi pluribus; ſtatu nunquam in eòdem verè permanet: aliqua perpetuò pergunt elidi vaſa: neque tamen omnis perit citò conſtantia. Reciproca ſiſtit quidem actionum æqualitas cor inter & vim ſuperandam: chylopæa verò perinde ac ſanguifica non remittunt organa. Licet enim humores haud mediocrem ſui jacturam experti ſint, ventriculi tamen & inteſtinorum cavitatibus, affunditur eorum copia quæ valeat alimentorum diluere moleculas, ſolutis conciliare fluorem partibus. Bilis etiam quam nemo recuſabit pro cauſa principe quæ miſcibilia reddat oleoſa cum aquoſis, ætate virili potiſſimùm eâ pollet amaritie quâ ſuo rectiùs munere fungatur. Liquores denique digeſtioni dum vacant quantitate adhuc & qualitate laudabili; famulantia eidem operi ſolida, tono gaudent quo major alter toto vitæ decurſu non ſupponi queat. Namque motus in corpore nullus exercetur, niſi ab immediatâ muſculoſæ partis actione. Jam verò muſculi vis æſtimatur ab actione ſingulari fibrarum, multiplicatâ per earumdem numerum. Quò major itaque numerus, quò major ſingularum craſſities, tenacitas; ſummæ momentum erit ſub illo reſpectu tantò validius. Porro continuam ob extenuationem aquoſi glutinis, tenacitas ætate virili tanta eſt quanta eſſe poteſt, ſalvâ functionum libertate; ſiquidem ad gradum paululò majorem de flexibilitate detrahitur, fibræ degenerant in rigiditatem quâ poſitâ turpis ſenectus incumbit. Sed iterum in viro muſculi toroſi maximam præ ſe ferunt fibrarum craſſitiem: quin illæ numeroſiores quoque ſunt. Namque Mercurius arte Ruyſchianâ penetrans in intimam muſculi ſubſtantiam, certè docet medias inter carnes ubique diſſeminari exiles arteriolas, quæ compreſſionibus aſſiduis ſimul ac orbantur cavitate ſua, chordam referunt elaſticam actionis muſculoſæ capacem. Virilis quapropter ætatis omni ſtadio, ventriculi inteſtinorumque fibris muſcularibus vis ea eſt quæ chylum parare valeat uberrimum. Quo quidem in opere maxima quoque eſt, ob incrementum actionis muſculoſæ, vis acceſſoria ſepti tranſverſi, muſculorum abdominalium, arteriarum circumpoſitarum. Chylus ergo ſincerus, ſuis in ætate virili non deficit promptuariis. Nec certè remiſſior erit hujus in ſanguinem elaboratio. Quippe cauſa quæ tonum ſo-

lidorum intendit in viro, diffunditur in omni corpore ne exceptâ quidem molliori compage pulmonum, in quibus inſuper vis comprimens ab aeris pondere necnon elatere nata, potentiùs nunquam in actum erumpit quam ætate virili. Namque thoracis area tunc ætatis capaciſſima, locum adhùc pro majori pulmonum expanſione recipit ampliorem à receſſu diaphragmatis, inter inſpirandum quam maximè complanati versùs inferiora. Omni igitur officinâ ſuâ ſanguis actiones in viro patitur efficaciſſimas, tam à pulmonibus quàm ab arteriarum ſuperadjectis viribus, & ab ipſâ preſſione validâ muſculorum. Copiam itaque nihilò pauciorem humoris nutritii vis vitæ parabit. Jam verò fiſtularum myriadibus occluſis, de mole parcior exhalat quantitas. Amplior ergo ſuccedet corporis habitus; ſubſequetur obeſitas, quæ non aliud eſt niſi cellulis interfuſus adeps, inibi ſcilicet adactus, quòd ad crepaturam tumens arteria, cellularum ſolis in receſſibus diverticulum par eſt invenire. Non mirum ergo quòd actionibus vitæ validiſſimis, homo dum ſe deſtruit, perſtare tamen appareat. Namque ſi quando ratum eſt, humano de corpore $\frac{49}{50}$ avolare decennio; inaudita ſui diſpendia feret inoffenſus homo, qui ſinu ſuo fovet, unde ſupplementum largiatur. Talo verùm incedit fluxili, jugiter ad occaſum properans vitæ conſtantia. Aquæ reſiduum omne ſubripiat neceſſum eſt, generatus calor ab oſcillationibus arteriæ violentiſſimis. Tritus videlicet in igne colligendo quantùm poſſit, omnibus notum eſt. Cùm autem ætate virili, ſolidorum vires adſcenderint extremum ad apicem, & intereà difficiliùs multò ſeſe penetrari ſinant: tritùs inde futurus eſt omnium maximus; proindéque toto furens æſtus in corpore, qui gradu leni caloris avolantem in auras, aquam omnem exhauriat. Quantum verò detrahitur aquæ, rigiditatis tantumdem artubus accedit. Scilicet aquæ decrementum, terræ pondus auget præter modum. Rigiditas autem eſt indomita terræ. Hujus intereà particulæ ſtatim atque denſantur, magnâ parte jam extenuatum gluten comprimunt attractione reciprocâ, donec pars aquoſa glutinis exſudet, remaneat oleoſa tenacior. Olei porro ſuperſtitis ope, elementis elementa, fibræ fibris eò uſque compinguntur, ut in maſſam obrigeant inflexibilem, exſuccam, ægrè admodùm appoſitione ſucci nutritii refocillandam; ut argumento ſunt, in ſenibus operoſioris aleæ fracturarum vulnerumve conſolidationes. Alibilis autem inducunt ſucci penuriam, vires confractæ ſolidorum, ipſáque temperies humorum ſiccior. Vaſa namque nedum valeant motui jam ineptos humores ad gradum conquaſſare, qualem functionum poſtulat integritas; ut contra conatu propellant admodùm imbelli. Hæmatoſis itaque peccabit omni de capite; tam inſtrumentorum culpâ ſibi præfectorum, quam antecedente vitio χυλοποιησέως. In eo quippe ſiccitatis gradu rebus conſtitutis, ori deficit ſaliva, ſtomacho mucus, gaſtricus humor ventriculo, ſuus pancreati latex. Hujus laticis, exſors facta bilis, menſtrui ſuâ cedit facultate. Inteſtinorum, ut ante, millibus è villis non pluit copioſus imber, paſtam qui perfundat cibariam, humanis incipiat aſſimilare liquoribus. Partes itaque crudas, ſiccas, terreſtres, lactea bibunt, quales exinde ſanguis vix educi queat; tantòque minùs iterum exurgere poſſit, quòd accedit ἀπεψίη, pulmonum arterioſíque ſimul ſyſtematis impotentia. Non ſanguis igitur floridus, ſpumeſcens, coccineo colore rubentes denſatus in globulos, vaſis excipietur; ſed humor excrementitius, iners, adeò terreſtris, *ut ubique in celluloſas corporis partes, veram terram pro vapore deponat*, uſque dum aridior ſemper factus, eam conceperit acredinem, quæ ſolida mollia rigiditatis eò deducat, ut cordis vieti vires obruant. Acrimoniæ verùm advocandæ quot cauſæ collatis viribus conferunt! Humorum ubique ſtagnatio ſuppetit. Halituoſorum occluſis undique vaſculorum

Bernoul. apud D. Hall. commen. inſt. Med. t. 3. p. 677.

D. Hall. prim. lin. phyſiolog. n. 256.

cavitatibus, emunctoria ſuperſunt pauciora certè, pro juſtâ depuratione ſanguinis. Verùm ante alias cauſa parens acredinis, aquæ diſſipatio eſt. *Aqua videlicet* ne oleoſis quidem exulans, *eſt humor princeps, longéque abundantiſſimus omnium liquorum qui in ſano corpore humano deprehenduntur..... in hâc igitur aquâ reliqua elementa omnium humorum hominis ſoluta fluunt miſta inter ſe, & fluentia continentur, conſervanturque.* Ergo poſteaquam evanuit aqua, non ampliùs humoris qui ſupereſt elementa miſcentur inter ſe, nec ſoluta fluunt. Una vaſculoſo ſyſtemate terra volvitur acris, ponderoſáque tantò magis, quòd ipſi jungitur, principiis ante confuſum aliis, oleum. Hujus intereà ſoluti compedibus, ſales impinguntur maſſæ ſolidorum: illa ferruminant in duritiem ferme lapideam. Scilicet in oſſa vertuntur arteriarum involucra: tendones abeunt in cartilaginem: muſculi pro carnosâ mole, nil niſi dealbicantem, aridum tendonem exhibent. Quibus in anguſtiis, primùm aboletur aeris uſura: cordi dextro ſanguis congeritur: conſepultis viribus, cor ipſum occidit aliquandiu palpitans, donec longa quies annorum abrumpit ſeriem.

Boerhaa. Chem. tom. I. p. 386.

V.

NEQUE protrahi potuit certa moriendi neceſſitas, *etſi terminum mutet varia cordis ad ſolida proportio, vis coctrix alimentorum, indoles ſanguinis, calor externus aeris,* &c. Si tamen in re lubricâ, locus eſt artis induſtriæ, ſpem ſinit inchoare longam, ſapiens vitæ conſilium. Si nimirum ſui compos juvenis, parcat in uſus detorquere cupidinum, quotquot Adoranda Dei Munificentia conceſſit homini bona, vitæ neceſſarios in uſus; tardiùs attinget limites incremento poſitos. Maturitas exinde fundamento ſtructa firmiori, ſtabit iterum patentiori curriculo, tempus ſenectuti datum ſuperans. Illa porro nec iners, importuna, gravans, ſeſe qualem effert apud quos ætati ſolet anteire: ſed viridis adhucdum & cruda, mortem intuebitur longo proximam intervallo. Ita ſanè, cæteris paribus, quibus à puero fuit in vivendo norma, vivaciori videntur ſanitate perfrui. Vulgaris hiſtoria eſt longævi Britannos inter hominis, qui Magno referente Boerhaavio, caſeo delectatus plurimùm; ætatis anno centeſimo, virginem thalamo receptam fœcunda prole fecit parentem. Leydæ vixit alter *qui ſeculum decimum ſeptimum naſci viderat, & finiri, ſemper ſaniſſimus. Interrogatus quibus artibus ad tantam ætatem perveniſſet; ſolebat reſpondere, eâ methodo, quam nolis imitari, moderatione & ſobrietate.* At valetudini parare præſidium quo tempore corpus exhauſtum morti debetur proximæ, deſipientis eſt. Falſo venditant Antidotum nomine, qui Chemicis in præparationibus, aut in ipsâ transfuſione ſanguinis, ſenectuti quærunt Medicinam languidæ. Chemici valeant explorare penitiſſimam corporis compagem: lecta parent remedia, quæ φαρμακευτικὴν locupletant: non autem experiantur quod nefas aſſequi. Vanæ ſpecies & ægri ſomnia ſunt, Univerſale Menſtruum omnes ad unam obſtructiones referans: Elixirium Paracelſi, quo vitam ex arbitrio quam vellet longam, addere deſpondebat: Helmontii liquor è cedro paratus, quo viveret in ſecula cedro ſenex annoſior: Magnes Artephii, quo juvenili de corpore vitales rapti ſpiritus, lagenæ committerentur donec intermorituri præ grandævitate, hominis vitam ſuſtinerent ad annum milleſimum. Omnia de genere hoc fabuloſa, digna ſunt quæ proſequantur artis χρυσοποιητικῆς ſtudioſi. Illi ſi verba dederint imperitæ plebi, Medicorum nemini fucum facient. *Hoc utique certum eſt vim ſani corporis poſſe tranſire in corpus effetum. Nam virgines quæ cum aniculis dormiunt, certum eſt conſumi; vetulas verò meliùs inde habere.* Sed arti non ultra datur aſſurgere. Namque fingamus penes eſſe Chemicos, meliorem ad craſim humores corrigere; hoc opus, hic labor eſt, reſtituere deletas vaſorum cavitates. Quod ſi moliantur

(a) D. Hall. prim. lin. Phyſiol. n. 259.

Boerhaa. Inſt. Comment. tom. 6. n. 1066.

Ibid. n. 1065. pag. 353.

imprudentes, in vanum laborabunt. Artem namque DEUS nullam dedit mortalibus, quæ diducat parietes vaſorum κενεαγγεία mutatorum in ligamenta: nullam DEUS dedit artem quæ, lateribus vaſorum inviolatis, ſaxum ſolvat connatum mediis illorum cavitatibus. Nec etiam temerè confidant Chemici, ſe ſuâ ſaltem induſtriâ præcavere potuiſſe, quod quando natum eſt tollere nequeunt. Falluntur & fallunt ſi confugiunt aliò quàm ad mediocritatem in vivendi genere ſuſceptam à teneris. Nulla quippe prudentia eſt quæ motum vitalem infringat, quo tempore ſumma vis hujus nocitura eſt æqualitati fluidorum cum ſolidis: nulla prorſus induſtria quæ partes rigidas ad primævam revocet mollitiem & flexilitatem. Non felicior ergo foret transfuſionis eventus, ſi quis λογοδαίδαλος eam uſurparet eundem in ſcopum. Illam enim inſtituant multò ante quàm corpus exoleſcat; quid lucrantur aliud, niſi quòd faciunt credulis diſcrimen vitæ certiſſimum? Vaſa quidem replent, non nutriunt: quandoquidem *ad conſtantiam vitæ ſimilis continuandam, opus eſt ut tantum & tale.... reſtituatur, quantum & quale..... perditum eſt.* (Boerhaa. Inſt. Med. n. 436.) Sanguis autem brutorum animantium, immane quantùm diſcrepat ab humano ſanguine! Quin eadem alimenta diverſis ab hominibus adſumpta, mutantur in humores omnino diverſos, qui ſuâ ſe produnt ἰδιοσυνκρασία quam adeò ſolicitè dijudicant canes odoriſequi *herum per compita atque in errantium hominum tumultuario concurſu certò detegentes.* (Id. chem. tom. 1. p. 36.) Longævitatis itaque ſpes ulla potior nedum arrideat à transfuſione ſanguinis, quin imò periculoſiſſimæ plenum opus eſt aleæ. Cùm autem inter affundendum ſanguinem advenam millibus inſuper obnoxia jaceat incommodis, quibus arte nulla datur opitulari; ſapienter quidem edicto ſolemni cautum eſt, ne quid in poſterum detrimenti caperet civitas à capitali tentamine. Ergo ſenibus annoſis ex ipſius naturæ placito, una calcanda ſupereſt via lethi.

Ergo homini maturo, ſeneſcere & ultimùm mori, tam naturale, tam ineluctabile eſt, quàm adoleviſſe & maturuiſſe.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Ludovicus-Gabriel Dupré.

M. Antonius Petit, in Matronarum gratiam Anatomes & Artis Obſtetriciæ Profeſſor.

M. Stephanus Pourfour du Petit.

M. Paſcaſius Borie.

M. Florentius-Carolus Bellot, Scholarum, Profeſſor deſignatus.

M. Ludovicus Pathiot.

M. Joannes Beſſe, Dotariæ Hiſpaniarum Reginæ, dum viveret, Medicus Primarius.

M. Antonius de Juſſieu, Regi à Conſiliis & Secretis, Regiæ Scientiarum Academiæ, Regiarumque Societatum Angliæ & Pruſſiæ Socius, Botanices in Horto Regio Pariſienſi Profeſſor ac Demonſtrator.

M. Joannes-Baptiſta-Thomas Martinenq, ex-Decanus & Academiæ Cenſor.

Proponebat Pariſiis JACOBUS-FRANCISCUS LATIER, Rothomagenſis, ſaluberrimæ Facultatis Medicinæ Pariſienſis Baccalaureus, A. R. S. H. 1751. A SEXTA AD MERIDIEM.

Typis QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi, 1751.